

GÁNOVSKÝ SPRAVODAJCA

14. ročník, č. vydania 2/2022, 20. 12. 2022

OBSAH

I Príhovor starostu

II Komunálne voľby 2022

III Práce v obci počas roku 2022

IV Odpadové hospodárstvo obce

**V Nedoplatky na daniach možno vymáhať
zadržaním vodičského preukazu**

VI Zmena územného plánu; CEBZ

VII Kultúra

VIII Aktivity MŠ Gánovce

IX Činnosť DHZ Gánovce

X Aktivita OZ Neandertal

I Príhovor starostu

Vážení Gánovčania!

Dostáva sa Vám do rúk vydanie Gánovského spravodajcu. Na sklonku roka uvádzame sumarizáciu toho najzaujímavejšieho, čo sa v obci udialo a podarilo zrealizovať. Máme za sebou turbulentný rok, nie najstabilnejšiu spoločenskú situáciu v domácom i svetovom ponímaní, a pre samosprávy veľmi neisté obdobie, ktorému chýba predvídateľnosť. Napriek tomu Vám prajem pokojné prežitie vianočných sviatkov, pevné zdravie, lásku blízkych a priateľov a mnoho osobných a pracovných úspechov.

Mgr. Michal Materný, starosta obce Gánovce

II Komunálne voľby 2022

Po prvýkrát sa v histórii konali spojené komunálne voľby do orgánov obcí a miest a do orgánov samosprávnych krajov. Voľby dopadli nasledovne:

Platné hlasy pre kandidátov na starostu:			
Meno a priezvisko	Počet hlasov	Počet % hlasov	Politický subjekt
Mgr. Michal Materný	344	57,14	Starostovia a nezávislí kandidáti
Ján Košický	108	17,94	NEKA
Ján Šebest	90	14,95	SMER – SD
Mgr. Peter Adler	46	7,64	Hlas – Sociálna demokracia
Simona Brijová	14	2,32	SNS

Platné hlasy pre kandidátov na poslanca OcZ:		
Meno a priezvisko	Počet hlasov	Politický subjekt
Jozef Slavkovský	284	Starostovia a nezávislí kandidáti
Mgr. Tomáš Korenko	226	NEKA
Ján Košický	215	NEKA
Tomáš Kormaník	203	Starostovia a nezávislí kandidáti
JUDr. Mgr. Jana Gutt	192	KDH
Ing. Ján Dominik	177	Starostovia a nezávislí kandidáti
Patrik Fries	165	NEKA
Branislav Korub	147	Starostovia a nezávislí kandidáti
Matej Čevan	124	NEKA

Nezvolení kandidáti na poslancov OcZ:		
Meno a priezvisko	Počet hlasov	Politický subjekt
Ing. Vladimír Tešiar	109	NEKA
Tomáš Rozsival	107	NEKA
Dominika Švagerko Galiková	107	Starostovia a nezávislí kandidáti
Ing. Stanislav Dratva	106	NEKA
Simona Brijová	99	SNS
Ing. Peter Mlynár	88	SNS
Mgr. Peter Adler	84	Hlas – Sociálna demokracia

Dr. Jozef Bednár	76	NEKA
Ing. Svetlana Belova	65	NEKA
Ing. Dominika Adler Polovková	63	Hlas – Sociálna demokracia
Ing. Stanislava Gallová	54	Hlas – Sociálna demokracia
Branislav Džadoň	39	Hlas – Sociálna demokracia
Simona Pavelová	36	Hlas – Sociálna demokracia

Predsedom Prešovského samosprávneho kraja sa opätovne stal PaedDr. Milan Majerský, PhD. (KDH), poslancami za okres Poprad sú:

Meno a priezvisko	Počet hlasov	Politický subjekt
Ing. Anton Danko	11 409	NEKA
Mgr. František Majerský	9 281	Starostovia a nezávislí kandidáti
Ing. Jozef Janiga, MBA	5 944	NEKA
PaedDr. Vladimír Lajčák,	5 101	NEKA
Mgr. Štefan Pčola	4 949	NEKA
MUDr. Martin Lajoš	4 939	NEKA
Mgr. Igor Wzoš	4 695	KDH, SME RODINA, SaS, ZA ĽUDÍ
Ing. Milan Baran	4 635	NEKA

III Práce v obci počas roku 2022

Na sklonku roka 2021 obec požiadala o dotáciu z prostriedkov Ministerstva kultúry SR na rekonštrukciu strechy MŠ – kaštieľa, ktorý je v zozname národných kultúrnych pamiatok v hodnote 154 tis. EUR a neskôr aj na rekonštrukciu pivničných priestorov v hodnote približne 488 tis. EUR, v oboch prípadoch nám však dotácia nebola poskytnutá. V decembri 2022 sme tak opätovne podali žiadosť na obe týkajúce sa časti budovy.

V priebehu roka sa realizovala finálna vrstva a úprava vjazdu na ul. Slnčná, spolu s výstavbou oporného múra. Z tohto pohľadu je tá najkomplikovanejšia časť za nami, a to z dôvodu potreby premiestnenia stĺpu – rozvodu el. energie, stĺpov verejného osvetlenia, preložky kábla NN siete, zbytky plynovodu a dočasného odstránenia hydrantu.

Postupne tak ako v minulých rokoch prebieha operatívna výmena verejného osvetlenia za LED osvetlenie. Z dôvodu chýbajúcich komponentov pre svietidlá nie je v súčasnosti možná

výmena niektorých lúč. Akonáhle budú skladom, požiadame dodávateľa o ich výmenu. Prosíme o strpenie.

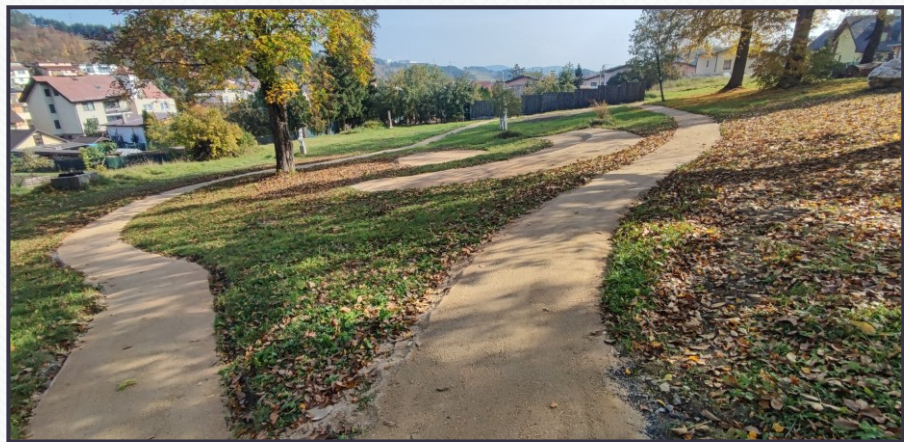
Preložkou vodovodu na ul. Letná za účasti obce, PVS, a. s. a vlastníkov dotknutých pozemkov došlo k premiestneniu a výmene vodovodného potrubia (z roku 1964) v dĺžke približne 123 m. Na jar budú realizované spätné úpravy vozovky.

Z prostriedkov Prešovského samosprávneho kraja (ďalej „PSK“) , zo sponzorského príspevku a za spoluúčasti obce bolo dodávateľsky vybudované multifunkčné ihrisko vo dvore hasičskej zbrojnice. Jeho okolie je postupne upravované v spolupráci s DHZ Gánovce. Ihrisku bude podliehať prevádzkový poriadok, ktorý neskôr obec riadne uverejní.

Občania a návštevníci obce podporili projekt „Open air mini-múzeum travertínov Slovenska v Gánovciach“ natoľko, že uspel v SMS hlasovaní v rámci dotačnej schémy „Participatívny rozpočet“ PSK, ktorá bola po prvý krát vyhlásená práve tohto roku. Viac o projekte v článku RNDr. Karola Piovarcsyho, iniciátora projektu.

V parku pri kaštieli sme rovnako zo zdrojov PSK uskutočnili projekt: „ART.4G.PARK Gánovce prístupný všetkým“. Jeho

realizáciou pribudol v parku mlátový chodník spolu s menším javiskom a dvomi úrovňovými stupňami pre uloženie lavičiek na sedenie počas kultúrnych podujatí, predovšetkým v teplom letnom počasí.

Národný projekt: „Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska - Zelené obce Slovenska“ sa po 2 rokoch od podania žiadosti a viacerých zmenách a úpravách z pohľadu SAŽP podarilo zrealizovať aj v našej obci. Pribudlo dovedna až 147 stromov v hodnote približne 6,5 tis. EUR.

Z programu ochrany prírody ŠOP SR sme získali dotáciu na projekt s názvom: „Rozšírená realita v nálezisku neandertálcov ako nástroj udržateľnej formy náučného turizmu“. Nakoľko je lokalita chránenou, možnosti akejkoľvek činnosti sú v nej obmedzené. Preto prvky rozšírenej reality sú jednou z ciest,

ako túto časť obce turisticky zatriktívniť a pritom do nej prakticky nezasahovať. Jedná sa predovšetkým o modely dobových – pravekých zvierat.

Aj zastávku SAD v Gánovciach sme „obliekli“ do nového šatu. Návštevníkom poskytuje pohľad na našu obec z vtáčej perspektívy.

Dovedna sa tak v rokoch 2021 – 2022 zveľadili verejné priestranstvá obce v hodnote za približne 45 tis. EUR, z čoho vlastné prostriedky tvorili približne 11 tis. EUR. Medzi tieto nie je zarátané multifunkčné ihrisko v hodnote 44 tis. EUR (z toho 20 tis. EUR dotácia PSK a 5 tis. EUR sponzorský dar).

Okrem týchto prác pokračovala projektová príprava ul. Poľnej (kanalizácia a miestna komunikácia), splašková a dažďová kanalizácia v obci (pre stavebné konanie), ul. Lúčna (momentálne v stavebnom konaní).

Očakávali sme realizáciu rekonštrukcie ul. Kožuchovskej, avšak kontrola verejného obstarávania trvala zo strany MV SR so zaslaním podkladov, s výzvou na doplnenie a so Správou z kontroly od mája do novembra tohto roku. Je to bohužiaľ príklad toho, prečo sme ako krajina tak neúspešní v čerpaní prostriedkov z Európskej únie (žiadosť o dotáciu podaná v septembri 2019). Realizáciu preto plánujeme na jar 2023.

IV Odpadové hospodárstvo obce

V minuloročnom Gánovskom spravodajcovi sme avizovali zavedenie množstvomého zberu odpadu v našej obci. Ten má priniesť zavedenie čo najspravodlivejšieho poplatku za odpady konkrétnej domácnosti, čo v konečnom dôsledku znamená, že výšku poplatku má každá domácnosť prakticky vo svojich rukách. Krátky prehľad vývoja množstva komunálnych odpadov v obci Gánovce od 01. 01 do 31. 10. daného roka:

- k 31. 10. 2018 – 257,42 ton,
- k 31. 10. 2019 – 213,55 ton,

- k 31. 10. 2020 – 202,54 ton,
- k 31. 10. 2021 – 168,82 ton,
- k 31. 10. 2022 – 133,5 ton.

Z prehľadu je jasné, že od r. 2018 sa v našej obci vyprodukovalo takmer o polovicu menej komunálnych odpadov, tzn., že sa zvýšila miera triedenia. Legislatíva odpadového hospodárstva sa však neustále sprísňuje, čo so sebou nesie aj nároky na ďalšie zvyšovanie miery vytriedenosti odpadov, či povinnosť od 01. 01. 2024 nevyvážať na skládku odpadov odpad, ktorý je možné vytriediť, resp. spracovať. To so sebou prináša ďalšie navýšenie nákladov.

Zavedením množstvového zberu, čipovaním nádob má obec prehľad o množstve vyprodukovaných odpadov, o ich adresnosti. Veľkým pozitívom je, že občania vykladajú na vysypanie (v drvivej väčšine) iba plné nádoby, čo prispieva k nižším poplatkom pre zberovú spoločnosť (poplatok pozostáva z 3 zložiek: množstvo odpadu / poplatok za manipuláciu so zbernou nádobou / poplatok za skládkovanie (odvádzaný štátu)). Aj zber jednej plnej nádoby je omnoho efektívnejší (finančne i časovo), než nádoby poloprázdnej. Preto napriek vysokému nárastu cien za zber a likvidáciu/spracovanie odpadov sa prijatím VZN č. 6/2022 upravila výška poplatku pri vysypaní jednej nádoby z 5,04 EUR (120 l) a 10,08 EUR (240 l) na 6 EUR (120 l) a 12 EUR (240 l). Poplatníkom, ktorí nedosiahli v kalendárnom roku počet 13 vysypaní a odvozov zbernej nádoby/nádob (ktoré uhradili v roku 2022), obec zníži poplatok v nasledujúcom kalendárnom roku o sumu zodpovedajúcu chýbajúcemu počtu vysypaní zbernej nádoby za sledovaný kalendárny rok. Ak poplatník v daný rok využije viac vývozov ako 13, na základe el. evidencie sa mu v roku 2023 vyrúbi chýbajúci počet neuhradených vývozov za minulý rok. Minimálny počet vývozov ostáva na počte 6. Nedochádza tak k náramnému nárastu nákladov pre domácnosti, ktoré správne triedia odpad a produkujú minimálne množstvo komunálneho odpadu. Vzhľadom na iné mestá a obce je to veľmi pozitívne a motivujúce nastavenie systému odpadového hospodárstva smerom domácnostiam.

Novinkou je možnosť odovzdania použitých kuchynských olejov do nádoby na to určenej pri obecnom úrade.

V Nedoplatky na daniach možno vymáhať zadržaním vodičského preukazu

V zmysle § 148a zák. 563/2009 Z. z. o správe daní v z. n. p.:

- ods. 1 - správca dane je oprávnený vykonať daňovú exekúciu **zadržaním vodičského preukazu daňového dlžníka, ktorého príjmy nie sú priamo podmienené držbou vodičského preukazu**, pričom daňová exekučná výzva neobsahuje údaje uvedené v § 91 ods. 2 písm. i).
- ods. 2 - Daňový exekučný príkaz na zadržanie vodičského preukazu správca dane doručí daňovému dlžníkovi a orgánu Policajného zboru príslušnému podľa miesta pobytu daňového dlžníka.
- ods. 3 - Právoplatné rozhodnutie o zastavení daňového exekučného konania správca dane bezodkladne doručí orgánu Policajného zboru príslušnému podľa miesta pobytu daňového dlžníka.

Pri výkone kontroly na úseku nakladania s pohľadávkami obce a na základe odporúčaní hlavnej kontrolórky obce, v ktorých sa uvádza nasledovné:

- pri vymáhaní daňových nedoplatkov využiť všetky dostupné zákonné formy a spôsoby ich vymáhania, s poukazaním na skutočnosť, že mená dlžníkov sa opakujú v jednotlivých zdaňovacích obdobiach. Je potrebné zo strany správcu dane uplatňovať aj zákonné sankcie za splnenie daňovej povinnosti po lehote splatnosti – úroky z omeškania.
- na základe osobných poznatkov správcu dane odporúčam pri daňovníkoch a poplatníkoch s nižšími príjmami už v rozhodnutiach o vyrubení daní a poplatkov určiť splátky vyrubených daní a poplatkov.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam vyzývame daňovníkov/poplatníkov majúcich záväzky voči obci o ich úhradu, prípadne o dohodu na stanovení splátok vyrubených daní a poplatkov, aby sa vo vlastnom záujme vyhli potenciálnej možnosti zadržania vodičského preukazu.

VI Zmena územného plánu; Centrum energetického a biologického zhodnotenia odpadov

V súčasnosti prebieha spracovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu - Zmeny a doplnky č. 6 Územného plánu obce Gánovce podľa zák. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v z. n. p. Jej vypracovanie je v zmysle zmluvy naplánované vo februári/marci 2023. Zhotoviteľom je RNDr. Peter Burda – PB CONSULTING.

Vo veci Centra energetického a biologického zhodnotenia odpadov v k. ú. Gánovce, v časti za cestou 1/18 obec Gánovce ako dotknutá obec podľa zák. 24/2006 Z. z. obdržala zo strany Okresného úradu Poprad, odb. starostlivosti o životné prostredie zámer tohto centra. Zámer rieši dve variantné riešenia – oblasť Poprad – Matejovce, blízko súčasnej bioplynovej stanice, a oblasť v k. ú. Gánovce – východne za cestou 1/18. Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie, v čase prípravy Gánovského spravodajcu oznámil, že vzhľadom na

povahu veci nie je možné rozhodnúť (o tom, či sa má vykonať posudzovanie vplyvov na ŽP) v zákonom stanovenej 30 dňovej lehote. Z toho vyplývajúcej verejnosť má možnosť stále doručovať stanovisko k predmetnému zámeru. Link s obsahom zámeru: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/centrum-energetickeho-biologickeho-zhodnotenia-odpadu-poprad>

VII Kultúra a udalosti v obci

V januári sme symbolicky usporiadali „Výstup na Zámčisko – VIRTUAL“. 28. 01. sme si pripomenuli 77. výročie oslobodenia našej obce Červenou armádou. Rovnako v januári začala pri budove obecného úradu poskytovať služby príjmu a výdaja tovaru spoločnosť PACKETA.

Vo februári sa ešte v protiepidemickom režime odohrala divadelná hra „Medveď a pytačky“ v podaní divadla RAMAGU. V marci začala v obnovených priestoroch prevádzka pizzérie Neandertal. Rovnako v marci bola obnovená prevádzka potravín vo Filiciach spoločnosťou Dabra.

Začiatok jari sa niesol v duchu suchých dní a to znamenalo časté požiare porastov. Marec priniesol solidárnu pomoc postihnutým vojnou na Ukrajine prostredníctvom organizácie zbierky potravín, oblečenia a finančných darov, či vo forme ubytovania týchto osôb v príbytkoch Gánovčanov.

Po prvý raz, po adventnom venci, sme mali v priestore pri obecnom úrade aj tematicky ozdobený veľkonočný veniec, na ktorý mohli občania priviazať veľkonočné stužky.

04. 06. zorganizovali členovia DHZ Gánovce akciu „Deň detí“, pre zhoršené počasie sa uskutočnila v priestoroch sály OcÚ. pomáhali pri hasení požiaru v k. ú. Hozelec. Nasledovali Jánske ohne, 24. 06. 2022.

V letných mesiacoch sme usporiadali cyklistickú akciu „Bicyklujúce SAGÁNovce“ a premietanie Letného kina v Gánovciach – film „Srdečne Vás vítame“. 24. 07. usporiadal DHZ Gánovce 5. ročník hasičskej súťaže o pohár starostu obce.

V septembri sme v plnom rozsahu, po 3 rokoch, zorganizovali Deň obce Gánovce s bohatým programom a ponukou stánkov. V jeho úvode sa po 7-krát uskutočnili bežecké preteky GANRUN, najrýchlejšou Gánovčankou bola Renáta Grešová a najrýchlejší Gánovčan Peter Šimoňák. Víťazom srdečne gratulujeme a všetkým účastníkom ďakujeme za podporu! Nasledoval kultúrny program, v ktorom sa predstavili: kapela R. Daleckého, Harmonikár Lukáš Smetana, Divadelné predstavenie HOKI-POKI, ukážka práce s AED – defibrilátorom Mgr. Františkom Majerským, LH Františka Zamišku, kapela DYNAMIX, sprievodným programom bola mini-disco pre deti, maskoti, skákací hrad, mini kolotoč a súťaže. Všetkým dobrovoľníkom, účinkujúcim, stánkárom, sponzorom/podporovateľom a ľuďom zabezpečujúcim ozvučenie a pódium patrí veľká vďaka za spoluprácu a pomoc.

V predvečer odpustovej slávnosti sv. Michala archanjela, patróna obce, sme zorganizovali Nočný výstup na Zámčisko. V októbri sa uskutočnilo divadelné predstavenie DS Ozvena, s hrou „Exekútor v sukni“. 05. 11. sme si pripomenuli 705. výročie prvej písomnej zmienky o obci. Na začiatku decembra navštívil sv. Mikuláš s anjelom a čertom gánovské deti. Zimné obdobie sme tiež začali zhotovením adventného venca.

VIII Aktivity MŠ Gánovce

Materská škola v Gánovciach tento rok oslávila sedemdesiate piate výročie od jej založenia a preto Vám chcem ako nová riaditeľka priblížiť jej novú víziu a prioritné ciele na jej ďalšie obdobie.

Naša Materská škola v Gánovciach sa nachádza v prekrásnom parku našej obce v historickej budove kaštieľa, ktorý aj v minulosti slúžil na výchovu a vzdelávanie detí. V roku 2019 - 2020 prešla táto budova kompletnou rekonštrukciou. Nové dispozičné riešenie je zamerané na zvýšenie kapacity školy a to vytvorením druhej triedy. Počas rekonštrukcie interiéru došlo ku kompletnej výmene okien, plynového kotla, rozvodov kúrenia a elektroinštalácií. V exteriéri škôlky došlo k rekonštrukcií schodiska a terasy s novým zábradlím. V rámci areálu bolo zrealizované nové detské ihrisko s viacfunkčnou zostavou a šmýkačkou.

Od 01. 09. 2020 v materskej škole v Gánovciach funguje dvojtriedna prevádzka, čo nám umožňuje vzdelávať deti podľa veku. Materská škola spĺňa všetky parametre súčasnej modernej školy. Má dve triedy, ku ktorým prislúchajú spálne, umyvárne, šatne pre deti, úložné priestory pre pomôcky a hry, kuchyňa, jedáleň a riaditeľňa. Triedy sú priestrané, vybavené novým nábytkom a kvalitným edukačným materiálom. V triedach sú interaktívne tabule a počítačová technika, ktorá skvalitňuje vzdelávanie detí. Neoddeliteľnou súčasťou školského areálu je

oddychový park plný stromov a zelene v ktorom je umiestnená expozícia umeleckých kamenných sôch - ART 4G Park, pozdĺž nového chodníka. Vonkajšie prostredie je krásne esteticky upravené s detským ihriskom, ktoré je otvorené sedem dní v týždni, aby mohli mamičky s deťmi už od útleho veku navštevovať ihrisko a hrať sa na ňom aj mimo otváracích hodín škôlky. Rodičia sa tu môžu stretávať už pred nástupom do materskej školy. Takto si deti lepšie zvyknú a uľahčí im to adaptačný proces pri nástupe do MŠ. Deti majú veľa podnetov na rôzne aktivity počas pobytu na školskom dvore a dostatok priestoru na svoju realizáciu, lebo najdôležitejšia je spokojnosť a radosť dieťaťa o čo sa všetci spoločne v materskej škole usilujeme.

Víziou našej materskej školy je aby dieťa chodilo do školy s radosťou a aby bolo v nej šťastné. Podat' učivo atraktívnejšie a u žiakov podnecovať zvedavosť, tvorivosť a fantáziu. Rozvíjať osobnosť a potenciál každého dieťaťa ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Hlavnou víziou je uskutočňovať vzdelávanie detí formou zážitkového učenia v okolitej prírode našej obce a nášho podtatranského regiónu, kde môžu deti priamo vidieť, dotknúť sa, alebo niečo zažiť.

Hlavným cieľom je otvoriť sa širšiemu okoliu, spolupracovať s obcou, rodinnými príslušníkmi detí, aj s ostatnými obyvateľmi obce. MŠ sa mení na službu a preto sa nemôže uzavrieť do seba. Zárukou kvality našej materskej školy je odborný, kvalifikovaný pedagogický personál.

Naša škôlka zabezpečuje vzdelávanie taktiež prostredníctvom krúžkových činností, besied, výletov a exkurzií.

Lingvistický - jazykový krúžok:

výučba anglického jazyka externou spoločnosťou. Výučba anglického jazyka profesionálnym lektorom je rozdelená do dvoch tried pre mladších a starších žiakov.

Pohybový krúžok: kurz plávania pre staršie deti - vykonané profesionálnym trénerom plávania odstráni strach z vody a ľahšie sa dieťa učí plávať v detskom kolektíve a bez rodiča. Nadobúda správny štýl plávania. Vieme odhaliť talent na plávanie

- vykonané profesionálnym trénerom, emócie v pohybe.

Naši mladí gánovskí hasiči nám pripravili pre naše deti názornú ukážku hasiacej techniky a predviedli nám požiarneho útoku na futbalovom ihrisku. Deti si všetko mohli vyskúšať v reálnych podmienkach. Uskutočnila sa odborná beseda zameraná na záchranu života a

deti si mohli priamo v sanitke vyskúšať prácu záchranára. Počas jesenného obdobia v mesiaci september sme zorganizovali pre naše deti náučné výlety a exkurzie v okolí našej obce. Navštívili sme blízku farmu chovateľa oviec, kde deťom vysvetlil, ako sa o ovečky treba starať a čo sa vyrába z ovčieho mlieka. Taktiež sme navštívili blízku farmu pestovateľa kapusty, ktorý nám vysvetlil ako sa pestuje kapusta a ako sa spracováva.

Počas mesiaca október sa uskutočnila exkurzia na dopravné ihrisko, ktorá bola zameraná na vysvetlenie pravidiel cestnej premávky. Deti si mohli osvojiť pravidlá cestnej premávky priamo pri simulácii na dopravnom ihrisku. Na jesenných prechádzkach sme si púšťali šarkanov a zbierali sme lístie a jesenné plody v našom parku. V mesiaci november sme v materskej škole mali spoločnú besiedku so starými rodičmi pri príležitosti „dňa úcty k starším“ na ktorom sme si vyrobili spoločne jesenné dekorácie.

Najkrajší bol mesiac december, kedy sa uskutočnilo popoludnie s keramikárom, kde si rodičia s deťmi mohli spolu vlastnoručne vyrobiť pod odborným dohľadom keramikára vianočný svietnik z hliny. Napokon k nám zavítal Mikuláš s anjelom a čertom, ktorého deti privítali a spolu si slávnostne rozsvietili pred škôlkou vianočný stromček.

Cesta za dobrou materskou školou je náročná, kľukatá, plná prekážok. Vyžaduje si prajné prostredie z každej strany a od všetkých. Je to proces nikdy sa nekončiaci, ale veľmi prospešný úspešnosti dieťaťa v jeho ďalšom vzdelávaní a živote.

Mgr. Daniela Korenková
riaditeľka MŠ Gánovce

IX Činnosť DHZ Gánovce v roku 2022

Do súťaže PHL a tiež TFL, ktorá sa organizovala 1-krát v našom okrsku sme trochu zariskovali a do TFL sme prihlásili 2 družstvá „Ženy“ – „Muži“ a do PHL – družstvo Ženy a Dorast. Neskôr sa zapojilo do súťaže PHL aj družstvo „Muži“ .

Na bojových poliach sa predviedli a svojou bojovnosťou získavali medaily. Neraz nás sklamala technika alebo zradilo športové šťastie ale napriek tomu naše DHZ získalo prvenstvo v každej kategórii.

KMH: v štafetovej disciplíne dievčatá obsadili 2. a 5. miesto, chlapci 2.miesto
v útoku s vodou – dievčatá – 2.miesto a chlapci – 3.miesto

PHL: ženy: 2.miesto, chlapi -3.miesto, dorastenci – 1.miesto

TFL: ženy: 3.miesto, chlapi: 3. miesto

Súťažnú časť môžeme hodnotiť ako úspešnú reprezentáciu našej obce. Tiež nás teší postupne narastajúci záujem mladých ľudí byť členom nášho združenia.

Okrem súťaže sme zorganizovali MDD pre všetky deti našej obce. Počasie nás síce zradilo ale našli sme náhradné riešenie a využili sme priestory obecného úradu a tak sme deti nepripravili o radosť potešiť sa z tohto sviatku. Deti mali možnosť prejsť rôznymi disciplínami a výsledkom bola sladká odmena a tiež pripravené občerstvenie.

V júni sme zorganizovali deň pre deti MŠ, ktorý sa nám vydaril a verím, že aj detičky mali zážitok nielen zo súťažných disciplín ale tiež malej detskej diskotéky a zo sladkostí. V tomto mesiaci sme zorganizovali už tradičné „Jánske ohne“, nielen pre členov nášho združenia ale našich občanov. V júli sme naplánovali spoločnú stanovačku s mládežou a tiež rodinnými príslušníkmi v kempu Kurinec, kde sme mohli stráviť dni

aj trochu inak. V septembri to bol zase 3-dňový pobyt v Slovenskom raji. Už po 4-krát. Tiež ho trávime spolu s rodičmi a tým utužujeme naše vzťahy. Každý rok sa snažíme na konci sezóny naplánovať výstup do Tatier. V októbri sme zorganizovali pre mládež túru na Slavkovský štít a takto dávame možnosť spoznať našu okolitú prírodu a naučiť sa správať v Tatrách a nepodceňovať odporúčania zodpovedných.

Naše združenie je tiež nápomocné pri rôznych činnostiach obce, pomoci občanom našej obce. Toho roku sme pomáhali tiež pri hasení požiaru za našou dedinou – v časti vyvierajúcich prameňov - obci Hozelec, tiež sme dozerali pri pálení suchej trávy na požiadanie našej susednej

obci Hozelec. Naším záujmom je každý rok prispieť k úprave hasičského dvora. Tento rok sme sa snažili zabezpečiť terén tak, aby sa mohla uskutočniť výstavba multifunkčného ihriska. V budúcom roku budeme v tejto činnosti ďalej pokračovať.

Na záver chcem poďakovať všetkým členom, ktorí sa aktívne zapájajú do rôznorodých činností nášho združenia na základe čoho, sa toto združenie môže pochváliť týmito výsledkami. Radi privítame i nových členov nášho DHZ. Kontakt: dhzganovce@gmail.com.

Anna Štenclová, tajomníčka DHZ Gánovce, o. z.

X Aktivita OZ Neandertal

Milí spoluobčania, priatelia gánovského neandertáľca,

po niekoľkých rokoch “nič nerobenia“ sa nám podarilo opätovne začať skrášľovať nášho Neandertáľca. V rámci Programu: Participatívny rozpočet, podprogramu: 5.1 Participatívny rozpočet – kapitálové (investičné) výdavky nás Prešovský samosprávny kraj finančne podporil sumou 10.000,- EUR v našom projekte: „Open air mini-múzeum travertínov Slovenska v Gánovciach – I. etapa“.

Vďaka našim podporovateľom, priaznivcom a priateľom sme dostali najviac podporných hlasov v okrese Poprad a tým nás podporil aj PSK. Ešte raz srdečná vďaka za podporu.

Účelom projektu bolo zozbierať a vystaviť v Gánovciach travertínové solitéry z územia Slovenska. Na Slovensku od východu na západ sa nachádza veľké množstvo travertínových kôp (95 výskytov). Niektoré boli v minulosti intenzívne ťažené. Používal sa najmä ako dekoračný kameň, na stavebné účely, umelecké diela a podobne.

Intenzívne bol v minulosti ťažený aj travertín v Gánovciach. Travertín v malom množstve sa ťaží do dnes už len na lokalite Spišské Podhradie, okres Levoča, Veľký Klíž, okres Partizánske.

Travertín na stavebné účely z Gánoviec bol využívaný v rámci celého Československa, dokonca sa využíval aj na stavbách v Budapešti aj vo Viedni, ale aj v Gánovciach čo je viditeľné na starších domoch, chodníkoch, plotoch, atď. Aj bývalé kúpele boli vystavané z gánovského travertínu. Z lomu, kde sa ťažil travertín už v 19. storočí bola postavená aj železničná vlečka. Lom v Gánovciach je taktiež svetoznámy nálezom výliatku mozgovne neandertáľského človeka (*Homo Neanderthalensis*) datovaného na 105 000 rokov.

Po archívnom štúdiu výskytu travertínov na Slovensku sme lokalizovali 93 výskytov travertínu naprieč Slovenskom. Niektoré lokality sme fyzicky navštívili, aby sme zistili možnosti odberu solitérov. V projekte bolo predpokladané dovezenie 10 – 15 ks solitérov o veľkosti 1 – 1,50 m³. Po zvýšení cien vstupov hlavne pohonných hmôt sa nám podarilo osadiť len 7 ks travertínu.

Do Gánoviec boli dovezené travertíny z lokality:

Gánovce, okres Poprad

Ludrová, okres Ružomberok

Spišské Podhradie, okres Levoča

Levice, okr. Levice

Veľký Klíž, okres Partizánske

Vyšné Ružbachy, okres Stará Ľubovňa

Hranovnické pleso, okres Poprad

Následne boli travertíny osadené do betónových podstavcov.

Vedľa travertínov sme inštalovali edukačnú tabuľu rozmerov 1 x 1,50 m. Je to Geologická mapa v mierke 1:1 000 000, na ktorej sú vyznačené a očíslované nálezy travertínov na Slovensku a červenou sú zvýraznené lokality vystavených travertínov.

Po ukončení prác sme usporiadali dňa 07. 11. 2022 oficiálne otvorenie mini múzea. Slávnostného otvorenia sa zúčastnilo cca 35 až 40 občanov Gánoviec a okolitých obcí a mesta Poprad a starostu obce. Zároveň sa otvorenia mini múzea zúčastnila redaktorka RTVS Miriam Hozzová, ktorá urobila aj krátku reláciu do RTVS a Slovenského rozhlasu.

O predmetnom projekte informovala aj RTVS v Hlavných správach o 19.30 hod dňa 10. 11. 2022 a na RTVS 2 v relácii Správy z regiónov o 17.10 hod. Zároveň správu vysielal aj Slovenský rozhlas, kde bola informácia o projekte vysielaná 9. 11. 2022 v hlavnom spravodajstve cca o 12.20 hod. Viac fotografií si môžete pozrieť na facebooku obce Gánovce, na web stránke OZ Neandertal (www.geoparkganovce.sk). Napriek tomu, že nám nepriaznivé okolnosti neumožnilo postaviť väčší počet travertínov, považujeme realizované dielo za veľmi zaujímavé a úspešné.

Chcem sa ešte raz poďakovať všetkým SMS podporovateľom, ktorí nám umožnili zvíťaziť v hlasovaní a pomohli nám realizovať našu myšlienku. Ďakujem Prešovskému samosprávnemu kraju za finančnú podporu a špeciálne pani Mgr. Tatiane Matiovej kontaktnej osobe za PSK, ktorá nám vždy veľmi nezištne pomohla a promptne odpovedala na naše telefonické otázky.

RNDr. Karol Piovarcsy – predseda Správnej rady OZ Neandertal

Občasník - Registrované pod č. EV 3045/09. Vydavateľ: Obec Gánovce, adresa redakcie: OcÚ Gánovce, Gánovská 184/2,058 01 Gánovce; IČO: 00326143, DIČ: 2020674865. Šéfredaktor: Mgr. Michal Materný, zástupca šéfredaktora: Tomáš Kormaník. Telefónne čísla na OcÚ v Gánovciach: 052/773 45 71, 052/788 90 91, počet výtlačkov: 400 ks. 14. ročník. Nepredajné. Neprešlo jazykovou úpravou.